

**Белорусский государственный университет
Филологический факультет
Кафедра английского языкознания**

Аннотация к дипломной работе

**«ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА БЕЗЭКВИВАЛЕНТНОЙ ЛЕКСИКИ НА
ПРИМЕРЕ РАССКАЗОВ В.М. ШУКШИНА»**

Фальчинская Татьяна Сергеевна

**Научный руководитель:
Лаврентьев Сергей Григорьевич**

2018 год

РЕЗЮМЕ

Название дипломной работы: Особенности перевода безэквивалентной лексики (на примере рассказов В.М. Шукшина).

Объем работы: 59 страниц, 43 использованных источников, приложение.

Ключевые слова: ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА, ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПЕРЕВОД, БЕЗЭКВИВАЛЕНТНАЯ ЛЕКСИКА, СПОСОБЫ ПЕРЕВОДА БЕЗЭКВИВАЛЕНТНОЙ ЛЕКСИКИ.

Цель исследования – проведение исследовательской работы по сравнительному-сопоставительному анализу безэквивалентной лексики в тексте оригинала и перевода и выявление особенностей, способов и качества ее перевода на английский язык.

Методы исследования: теоретический анализ лингвистической литературы, метод сплошной выборки, сравнительно-сопоставительный метод, описательный метод (классификация, наблюдение и обобщение отобранного материала).

Объект исследования – безэквивалентные лексические единицы в произведениях В.М. Шукшина и соответствующие им английские переводы.

Предмет исследования – особенности русской безэквивалентной лексики и способы ее перевода на английский язык.

Научная новизна исследования определяется тем, что в рамках данной дипломной работы нами впервые выявлена в рассказах В.М. Шукшина и описана безэквивалентная лексика с национально-культурной спецификой значения, а также проанализированы способы ее перевода на английский язык.

Практическая значимость данной работы заключается в возможности применения результатов исследования в ходе преподавания таких дисциплин, как стилистика и теория перевода. Анализ и выводы, сделанные

на материале английских переводов русской безэквивалентной лексики, могут быть полезны при создании дальнейших переводов произведений В.М. Шукшина.

Результаты исследования: Большую часть представленной безэквивалентной лексики (294 лексические единицы) составляет прагматически-безэквивалентная лексика (45 %). Это объясняется тем, что просторечная и разговорная лексика занимает доминирующее положение в авторской речи и речи героев и выступает как средство эмоционального воздействия, описания быта и характеристики героев. На втором месте идет референциально-безэквивалентная лексика (40 %), благодаря которой читатель получает возможность изучить особенности национальной культуры. Наименьший процент (15 %) составляет альтернативно-безэквивалентная лексика, представленная ономастическими единицами.

В результате проведенного исследования выявлено, что по частотности применения приближенный перевод составляет 59 %, описательный — 22 %, прием транслитерации — 10 %, транскрипции — 4 %, эквивалентный перевод — 3 %, трансформационный перевод и прием калькирования — по 1 %.

РЭЗІЮМЭ

Назва дыпломнай працы: асаблівасці перакладу безэквівалентнай лексікі (на прыкладзе апавяданняў В. М. Шукшына).

Аб'ём працы: 59 старонак, 43 выкарыстаных крыніц, дадатак.

Ключавыя словы: АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ, МАСТАЦКІ ПЕРАКЛАД, БЕЗЭКВІВАЛЕНТНАЯ ЛЕКСІКА, СПАСАБЫ ПЕРАКЛАДУ БЕЗЭКВІВАЛЕНТНАЙ ЛЕКСІКІ.

Мэта даследавання – правядзенне даследчай работы па параўнальна-супастаўляльнаму аналізу безэквівалентнай лексікі ў тэксце арыгінала і перакладу і выяўленне асаблівасцяў, спосабаў і якасці яе перакладу на англійскую мову.

Метады даследавання: тэарэтычны аналіз лінгвістычнай літаратуры, метады суцэльнай выбаркі, параўнальна-супастаўляльны метады, апісальны метады (класіфікацыя, назіранне і абагульненне адабранага матэрыялу).

Аб'ект даследавання – безэквівалентнай лексічныя адзінкі ў творах В.М. Шукшына і адпаведныя ім англійскія пераклады.

Прадмет даследавання – асаблівасці рускай безэквівалентнай лексікі і спосабы яе перакладу на англійскую мову.

Навуковая навізна даследавання вызначаецца тым, што ў рамках дадзенай дыпломнай працы намі ўпершыню выяўлена ў апавяданнях В.М. Шукшына і апісана безэквівалентная лексіка з нацыянальна-культурнай спецыфікай значэння, а таксама прааналізаваны спосабы яе перакладу на англійскую мову.

Практычная значнасць працы заключаецца ў магчымасці прымянення вынікаў даследавання ў ходзе выкладання такіх дысцыплін, як стылістыка і тэорыя перакладу. Аналіз і высновы, зробленыя на матэрыяле англійскіх перакладаў рускай безэквівалентнай лексікі, могуць быць карысны пры стварэнні далейшых перакладаў твораў В.М. Шукшына.

Вынікі даследавання: Большую частку прадстаўленай безэквівалентнай лексікі (294 лексічныя адзінкі) складае прагматычна-безэквівалентная лексіка (45%). Гэта тлумачыцца тым, што прастамоўная і гутарковая лексіка займае дамінуючае становішча ў аўтарскай мове і мове герояў і выступае як сродак эмацыянальнага ўздзеяння, апісання побыту і характарыстыкі герояў. На другім месцы ідзе рэферэнцыяльна-безэквівалентнай лексікі (40%), дзякуючы якой чытач атрымлівае магчымасць вывучыць асаблівасці нацыянальнай культуры. Найменшы працэнт (15%) складае альтэрнатыўна-безэквівалентная лексіка, прадстаўленая анамастычнымі адзінкамі.

У выніку праведзенага даследавання выяўлена, што па частотнасці ўжывання набліжаны пераклад складае 59%, апісальны - 22%, прыём транслітарацыі - 10%, транскрыпцыі - 4%, эквівалентны пераклад - 3%, трансфармацыйных пераклад і прыём калькавання - па 1%.

ABSTRACT

The title of the research: peculiarities of translating non-equivalent vocabulary (on the example of short stories of V. M. Shukshin).

The scope of the research: 59 pages, 43 sources, an appendix.

The key words: PECULARITIES OF TRANSLATION, LITERARY TRANSLATION, NON-EQUIVALENT VOCABULARY, WAYS OF TRANSLATION OF NON-EQUIVALENT VOCABULARY.

The goal of the research is to conduct research on the comparative analysis of non-equivalent vocabulary in the original text and the translation and to determine the characteristics, methods and the quality of its translation into English.

The research methods: theoretical analysis of linguistic literature, method of continuous sampling, comparative method, descriptive method (classification, observation and generalization of the selected material).

The object of the research: non-equivalent lexical units in the works of V.M. Shukshin and the corresponding English translations.

The subject of the research: peculiarities of the Russian non-equivalent vocabulary and the ways of its translation into English.

The scientific novelty of the research is determined by the fact that within the framework of this thesis we first discovered in the stories of V.M. Shukshin and described the non-equivalent vocabulary with the national and cultural specifics of meaning, and also analyzed the ways of its translation into English.

The practical significance of the research: the possibility of applying the results of research in the teaching of such disciplines as stylistics and theory of translation. The analysis and conclusions made on the material of English translations of the Russian non-equivalent vocabulary can be useful in creating of further translations of the works of V.M. Shukshin.

The results of the research: Most of the represented non-equivalent vocabulary (294 lexical units) is pragmatically-nonequivalent vocabulary (45%). This is due to the fact that colloquial vocabulary takes a dominant position in the author's speech and speech of the heroes and acts as a means of emotional impact, descriptions of life and characteristics. On the second place there is a referential-non-equivalent vocabulary (40%), thanks to which the reader gets the opportunity to study the peculiarities of the national culture. The lowest percentage (15%) has an alternative-nonequivalent vocabulary represented by onomastic units.

As a result of the study, it was found that based on the frequency of application the approximate translation is 59%, the descriptive translation - 22%, the transliteration - 10%, the transcription - 4%, the equivalent translation - 3%, the transformation translation and the loan translation - 1% each.